

Oponentský posudek na bakalářskou práci sl. Evy Braumové Mužožena ve Vlastě. Obraz ženy v ženském časopise v letech 1955 a 1959. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2006, 64 s. –

Vedoucí práce: Mgr. Jan Matonoha

Bakalářská práce sl. Evy Braumové s nezvyklým názvem se hlásí do dílny perspektivně se rozvíjejících gender studies, které, pro etnologa až příliš zřetelně, chtějí ukázat na znevýhodnění ženy ve společnosti. Přesto hodnotím předkládanou práci bez této optiky. Téma ženských časopisů a jejich reflexe žen, respektive snaha o utváření ženského světa, náleží v poslední době ke společensky aktuálním a badatelsky velmi vděčným. Plné oprávnění má i analýza časopisu *Vlasta* ve dvou letech druhé poloviny padesátých let, jakkoliv z hlediska historika by se jako logičtější perioda jevila perioda let 1949-1953, nebo roku 1953 a výše, rok 1955 je z hlediska postavení žen ve společnosti i z hlediska celkového společenského vývoje málo přesvědčivý, rok 1959 skutečně periodu 50. let uzavírá.

Práce je relativně dobře strukturovaná a dobře zajištěná tituly odborné literatury. Dobře, i když jen jednostranně – chybí totiž více obecnějších prací o době a práce, které genderisté označují jako tradicionalistické práce o ženách. Historik a etnolog by je zařadil, minimálně proto, že pohledy gender studies na 50. léta minulého století jako na historickou epochu vynikající zjednodušením společenské situace (je to patrné i z kompilační kapitoly). Tady bych ovšem polemizovala s odbornou literaturou určité specializace a od toho jsem ve svém slibu abstrahovala. Soustředím se tedy na vlastní autorčin výkon, snad jen s dodatkem, že by se autorka měla seznámit i s historicko-sociologickou literaturou, která vysvětluje mentalitu poválečné společnosti (J. Matějček). Např. i časopis *Vlasta* navazoval obsahově a někdy i myšlenkově na starší tradici ženských časopisů.

Problematické mi především připadá, že se práce místy spíše než odborné sociologické práci podobá nesmírně zajímavému a dobře se čtoucímu novinářskému textu (napovídají to ostatně i názvy některých kapitol). Z autorky bude nepochybně dobrá novinářka s citem pro jazyk, odborný text se však musí nutně řídit celou řadou svazujících pravidel. Tím prvním by měla být pravděpodobně důsledná excerptce ženské problematiky v obou vybraných ročnících a jejich neméně důsledná obsahová analýza, případně analýza historicko- antropologická apod. Autorka ale volí jiný postup. Pramen pro její klíčovou analýzu tvoří pouze texty dvou úvodníků a dvou článků (čtenář se nedozví, nakolik jsou typické pro *Vlastu* v tomto období), témata rozvíjená v dalších člancích jsou jen vyjmenována. Naopak vyzdvihují, že tato analýza je pak – z pozic zvolené specializace – provedena skutečně důkladně a autorka potvrzuje velmi přesvědčivě hypotézy genderových prací o tomto období. (Pomím, že zařazení takového psaní *Vlasty* do důkladně analyzovaného společensko-historického kontextu by mi přišlo pro objasnění postavení žen: propagandou deklarované manuálně – a to podtrhuji - pracující ženy jako vzoru dobové ženy podstatně nosnější). Studentka na druhé straně ale velmi dobře postihla to, jak vypadá manipulace s lidskými vzory. Škoda, že nedodržela jeden z cílů své práce: konfrontaci s rozhovory se ženami (P. Frýdlová). Přiložený rozhovor s jednou ze čtenářek *Vlasty* (opět spíše novinářské interview) pod příliš ambiciózním názvem *Kdo četl Vlastu?* je zajímavý, jakkoliv pochybuji o tom, že by této čtenářce nesplynula *Vlasta* z padesátých let s obdobím pozdějším. Je taky otázka, jak ženy *Vlastu* četly. Možná, že příběhy o vzorných údernicích skutečně braly v této době jako pravdivé reportáže a jejich jednoznačně ideologické zabarvení jim unikalo. Tradiční genderové stereotypy se ve *Vlastě* skutečně odrážejí, zvažila bych však, zda padesátá léta mnohou tradici nerozkolísala: ukázalo se, že žena zvládne totéž co muž, naopak to však neplatilo. Nemohlo být toto zjištění jistým základem generové dynamiky?

I přes uvedené výtky se domnívám, že studentka napsala velice slušnou práci, kterou hodnotím na rozhraní velmi slušné velmi dobré a slabé výborné.

V Praze 17. října 2006

PhDr. Blanka Soukupová, CSc.

P. S. 25. října odjíždím na konferenci do Opavy, kde budu do 28. října. Pokud případně obhajoba na toto datum, tak se omlouvám za svou neúčast.